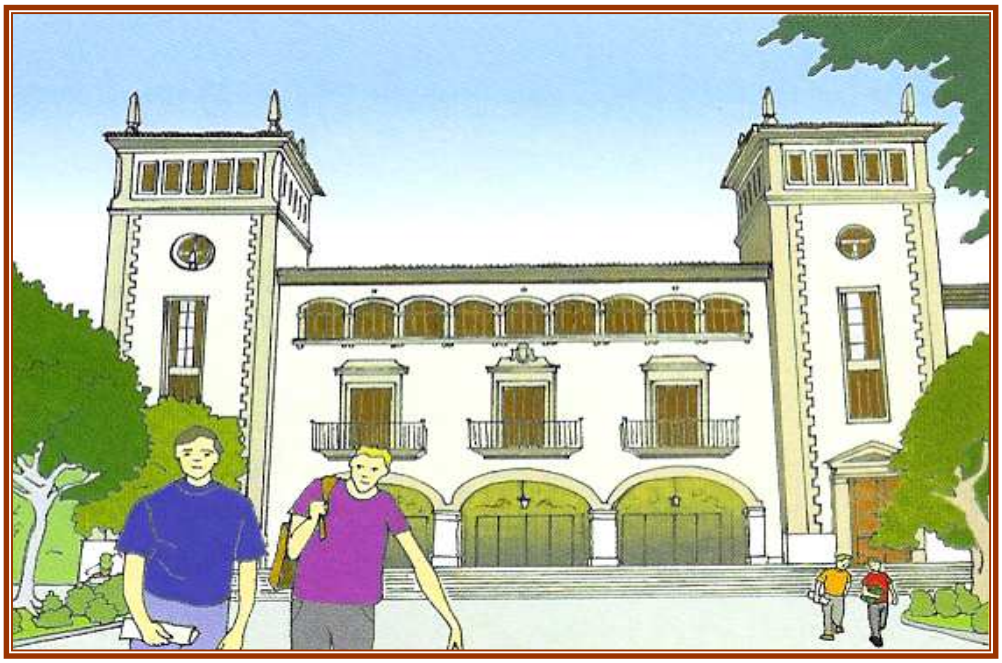

Modèlics i *modelicons...*

Maig 2003 | Espècie de butlletí o lo que sigui | nº 2

Teodor Úbeda i Gramage

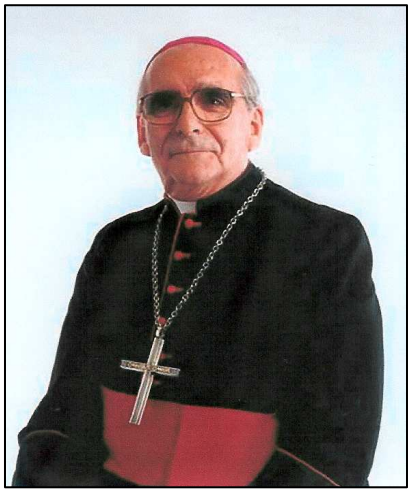

Un gran Bisbe
per a Mallorca

Un Bisbe estimat
i respectat

Al cel sia

Modèlics i modelicons

Maig 2003

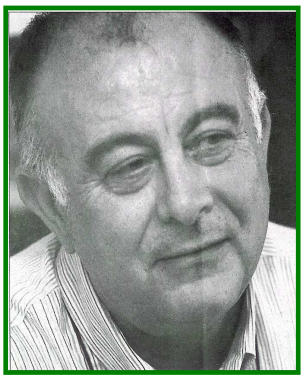

Per a començar...

Bartomeu Català

Reflexions després d'una mort

El diumenge horabaixa, quan començava a fer la meva caminada diària, m'aturen en el carrer i una persona me diu la notícia que ha escoltat per ràdio que el Bisbe havia mort. Durant mitja hora bona vaig viure quantitat de sentiments de dolor, ràbia, por. Poc a poc me vaig adonar de que D. Teodor en aquells moments estava molt millor que fa mesos i, poc a poc també, me vaig adonar que els qui quedàvem érem els qui estàvem més malament; per això vaig començar a pregar a Déu a través d'ell.

Anava pensant amb l'Església de Mallorca, però també vaig pensar en mi, en el Projecte Home, en lo que ha suposat D. Teodor per a mi com a creient, com a capellà i com a director de Projecte Home. Ha estat un punt de referència en els moments claus, en els moments de les decisions més serioses de la meva vida, i també m'ha ajudat en els moments de crisi, especialment en aquells en que, per motius de responsabilitats en l'associació "Proyecto Hombre", vaig tenir trobades no massa dolces amb alguns bisbes espanyols.

Veure i viure en carn pròpia deficiències, segons jo, de persones que parlen en nom de l'Església me va fer molt de mal. Jo estim molt l'Església i, precisament per això, me feria en lo més viu de mi mateix el trobar-me patint i sofrint certes postures que jo pensava - i pens - que eren molt poc evangèliques i molt poc dins una línia de compromís gratuït que vaig aprendre a la "Gaudium et Spes" del Vaticà II. I D. Teodor va estar sempre al seu lloc, ajudant a aclarir-me, reforçant l'estima a l'Església, i convidant-me a ésser fidel al que estava fent i a la meva responsabilitat "civil". Jo sabia que des de la Conferència Episcopal Espanyola l´empenyien amb molta força perquè - textualment - me "quadràs"...

Jo en tot moment vaig viure la presencia de D. Teodor com a Bisbe, company en la fe, i mai com a "jefe militar". I, per ventura per això, mai me va ésser difícil l'obediència, a pesar que, a vegades, se me demanassin coses que anaven a contra-pel meu.

Aquesta petita reflexió envers de la mort del nostre Bisbe la faig també després de sis mesos que vaig tenir l'infart.

Vull dir un parell de coses que he viscut i visc gràcies a l'aturada que vaig tenir el 20 de novembre passat:

- Jo pensava que Santa Teresa, havent tingut molts d'encerts, en algunes coses pareixia que se n'anava un poc del boll, p.e., quan deia "muero porque no muero..." Ara veig clar que encertava. Morir en les mans del Senyor estic convençut de que és una gran sort. Això no lleva el poder disfrutar de les petites o grans coses de cada moment, però la profunda veritat és que, si viure és un gran regal de Déu, crec que més ho és la "mort", el viure en la plenitud de Déu.

- Fruit d'aquells moments, estic convençut que Jesús tenia raó quan va parlar de com seríem jutjats: El "veniu beneits del meu Pare, perquè tenia fam i me vàreu donar menjar, estava a la presó i em vinguéreu a veure..." m'indica el que té valor i el que no. Fer el bé és la clau de la vida. I tot lo demés són cuentos.

- També vaig experimentar algo del que havia dit i pensat abans, però pel que veig no m'ho acabava de creure: El perdó de Déu no sols és perdó, sinó també oblit.

- Que val la pena pregar, trobar-se des d'el més profund d'un mateix, per tal de viure segons Déu. És la perla preciosa que cal cercar costi el que costi. Dic costi perquè la realitat de la vida ens dispersa i fa oblidar lo essencial i el que té valor de veres.

A partir d'aquí - la vivència de la meva aturada i la mort de D. Teodor -, si bé és veritat que estic preocupat per l'Església de Mallorca i per el Projecte Home, jo sé que tot serà per a bé dels qui estima el Senyor. I jo crec que estic dins aquest grup i que puc ajudar a altres a retrobar-se dins ell.

Tomeu Català

Conten Cròniques...

En Joan Bauzà, canonge de la Seu

Malgrat això no sigui ja cap notícia d'actualitat, però donat que en el passat número d'aquest butlletí no vàrem fer-ne ressò, creiem que aquí al manco n'ha de quedar constància.

El passat dia 23 de desembre a les 19'30 a la Seu varen prendre possessió de les respectives canongies els nostres amics i coneguts A. Fullana, G. Amengual, J. Bauzà i T. Suau.

Després de cantar Vespres (o el que fos, perquè de fet no se semblava massa amb allò que cantàvem en el Seminari), es va procedir a la presa de possessió amb un ritual molt adequat a l'esdeveniment i una solemnitat de caire acadèmic alhora tradicional i austera. A mi me va agradar. Què voleu que vos digui, jo també tinc una mentalitat acadèmica i conservadora... La meva màxima comença a ser: Quan tot trontolli, salvem l'estètica !

Els "juraments" sí que els vaig trobar molt rostits... Supòs, però, que en situacions com aquestes deu ésser permès aplicar les "restriccions mentals" que facin al cas i que permetin a cadascun continuar pensant amb el seu propi cap, perquè si no, Joanet, ho teniu ben "xungo" ! Apart d'això, la Seu continua tan esplendent... *(J. Sancho)*

Fent camí amb el poble

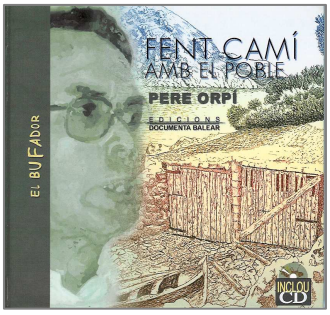

En el marc de la basílica de Sant Francesc de Ciutat tingué lloc el passat dia 14 de març a les 20,15 hores un acte cultural ensems que emotiu que, en ocasió de la presentació del Llibre i CD "Fent camí amb el poble" de Pere Orpí i el CD "Records de Bartomeu Calatayud" enregistrat pel grup musical Quart Creixent, esdevingué, de fet, un autèntic homenatge al nostre estimat condeixeble Pere.

Hi hagué parlaments dels senyor Felip Munar, professor de la UIB i gran cultivador de les tradicions populars illenques, i de l'Honorable senyor Damià Pons, conseller d'Educació i Cultura del nostre Govern.

Els dos es desferen en elogis. Pons improvisà, però Felip llegí; seria bo fer-nos amb l'escrit del professor, i guardar-lo al lloc del tresor. (*)

Un concert dels Nins cantors de Sant Francesc tancà la primera part. Els vuitanta nins interpretaren, entre altres peces que tenien lletra de Pere, S'estrella de s'auba, de tanta bona memòria entre nosaltres.

La segona part, iniciada amb un parlament de Pere sobre les relacions corals i de feina que havia mantingut amb el mestre de la guitarra, es clausurà amb sis cançons de Quart Creixent, totes elles amb lletra de Pere i música de Calatayud de la que potser fora destacable la interpretació de la tendra nadala "Bona nit".

Alguns condeixebles ens férem presents a l'acte. D'entre els comentaris que poguérem escoltar, en referirem sols aquest: "Si Orpí fos la meitat menys humil del que és, la fama que tindria a l'illa seria més del doble". Molta més, seria.

(J.Bauzà. 15/03/03)

(*) Sortosament sí que hem pogut aconseguir el text de presentació i els vos oferim a continuació:

* * *

Presentació del llibre *Fent camí amb el poble*, de Pere Orpí

Amigues i amics,

Ho he de dir aquí, i ho vull dir ben fort i clar, amb la cara ben alta i la veu sense cap esquerda: voldria que aquesta terra nostra congriàs, a cada pam, un Pere Orpí. I ho dic ben conscient que això podria semblar una irreverència, tractant-se d'un mossèn, però ben al contrari, crec que és una lloança fruit d'una necessitat que hem anat albirant a mesura que trepitjam aquesta nostra, petita i, a vegades miserable, terra. Persones com Pere Orpí són les que t'arriben al vora-viu del cor, amb una punxada deixondidora, ferotge, però amb aquella elegància i saber estar que o bé quedes esmaperdut o bé et despertes d'una vegada per totes. A mí em peguen calfreds, ara encara, quan llegesc alguns mots de Pere Orpí; uns calfreds que t'esbuquen fonaments que tu creies perennes, forts, i no eren més que castells d'arena que ens havien posat davant els ulls.

Ara, aquí, que estam entre mossèns, deixau-me fer una petita confessió: Pere Orpí, com també molts d'altres capellans, et fan sentir admiració per l'estament eclesiàstic perquè han estès on viven, per què i per qui; i és veritat que el Déu Omnipotent n'és la causa primera i última, però a l'entremig hi som tots nosaltres, simples mortals, que hem de riure i plorar, i sofrir, i gaudir, i menjar, i beure, i dormir, i treballar: hem de viure i som éssers amb necessitats molt terrenals, també, de vegades massa. I Pere Orpí és, sobretot, un bon amic de tots aquests éssers, entre els quals jo m'hi incloc.

No cregueu que vulgui fer una embetumada a l'autor, o que li vulgui rentar la cara, res més allunyat de la meva pretensió: no li he de demanar cap favor, ni cap col·locació; ja sabeu la dita aquella que diu: "Allunya't d'un qui t'alaba massa". No, jo només pretenc fer-vos un petitíssim tast de la mel ensucrada i del vi de missa que trobareu en aquest recull; una mel que et fa empassar moltes veritats agres, un vi que t'alleugereix el camí i et fa sentir un regust entranyable i preciós. Jo no coneixia els pobles de Pere Orpí i he

après a estimar els seus petits racons a través d'aquest llibre, he après a entendre moltes coses exquisides de cada un d'ells; ¿hi ha millor carta de presentació que aqueixa per a un poble? Per això afirmam que aquest és un bon llibre, no només per als pobles que hi són presents, sinó per a tots els mallorquins i illencs

El seu gran amic, Josep Cortès i Servera, deia del nostre mossèn que era un "savi i home expert, misser de pobres i enginyer", tot fent referència a un poema de Pere d'Alcàntara Penya –"Consells d'un ignorant"-. En Pere Orpí, a més de capellà, és un poeta; a més de la traducció dels Evangelis –*La Bona Nova*- i d'un volum de rondalles inèdites que li contava sa mare, ha publicat cinc llibres de poesia. La música ha estat una de les seves grans passions, tant la clàssica com la mallorquina i religiosa; té escrites moltes cançons que s'han cantat a totes les esglésies de Mallorca, sobretot les que va posar en solfa el pare Martorell, però també n'hi han musicades personatges tan prestigiosos com Bartomeu Calatayud, Antoni Mateu o Bernat Julià. És un bon gramàtic, ja que ha col·laborat un bon grapat d'anys amb l'Escola Municipal de Mallorquí de Manacor, a la qual ha aportat, a més del català, els seus coneixements de llengües clàssiques com el llatí i el grec, i també la seva experiència per muntar audiovisuals divulgatius sobre la nostra llengua i la nostra cultura; per la seva trajectòria, l'any 1987 va rebre el "Reconeixement de Mèrits", per part de l'Escola. La seva altra gran afició és la pintura, sobretot a l'oli i aquarel·la, amb devers deu exposicions ja organitzades. És també un home d'empenta social: fundador de "S'Estol des Picot" i del grup excursionista "Els Rodamons", a Son Macià, la gran col·lecció de diapositives sobre la flora autòctona de Mallorca, la creació del CADE i la revista "Voramar", a Peguera, la participació com a actor en obres de teatre i fins i tot en pel·lícules de cinema.

No vos parlaré de l'interior del llibre, dels himnes, les cançons, les rondalles… no. Ni tampoc vos parlaré del magnífic recull d'aquests himnes i narracions al CD, dirigit pel mateix Pere Orpí; voldria que fóssiu vosaltres que, delerosos de veure-us-hi, aquesta mateixa nit en sopàssiu, i en berenàssiu cada dia. Llegiu el magnífic pròleg de Josep Esltelrich i Costa, un vertader goig per assaborir la ploma d'aquest homenot de la nostra cultura i la nostra llengua: llegiu-lo perquè vos assenyalarà el solc d'aquest magnífic camp de guaret que és el llibre.

Deixau-me, per acabar, que vos llegeixi un paràgraf que vaig escriure sobre el llibre quan en Pere Orpí em va passar les primeres proves:

"Estam segurs que aquest recull esdevindrà com el bon vi, el gran reserva, que pot aguantar anys i anys dins les botelles sense perdre ni l'aroma ni el gust exquisit, després d'haver-ne passats uns quants dins les bótes de roure. Aquest és el treball de tota una vida, l'essència i la puresa d'un treball de molts d'anys, de moltes batzegades, begudes com només ho sap fer la fusta de figuera, lleugera i dura, menystinguda perquè no podia agombolar les vetllades al voltant de la llar de foc, perquè no en surt caliu ni carbó per mantenir encès el foc de la continuïtat. I, tanmateix, aquest llibre de Pere Orpí ens deixarà un caliu ben encès, un foc esponerós i altívol, uns esqueixos d'esperança i uns singlots de passió. És un recull per assaborir-lo a poc a poc, suaument, com els glops d'aquell bon vi. I podrem sentir la seva passió per les paraules i per la música, dos elements, aquests, que dignifiquen l'actuació de l'home envers l'altre home i envers Déu. Gràcies Pere Orpí per haver-no-ho regalat tan de bon grat!"
Moltes gràcies.

Felip Munar i Munar Director de la Col·lecció El Bufador

Schola Cantorum de Mallorca

LACRIMARUM MUSICA

Schola Cantorum de Mallorca

Concert de Setmana Santa

Aquest any, l'Schola Cantorum de Mallorca ha estrenat un nou repertori, el bessó del qual és la Missa de Rèquiem de Lorenzo Perosi. Hem fet ja varis concerts, a Manacor, Mancor de la Vall, Palma, Felanitx, Sencelles i el dia 25 de maig, a les 21 hores, a la parròquia de l'Encarnació, de Palma, en memòria del nostre Bisbe difunt Teodor.
A petició del bon amic Jaume Sancho, vos transcric seguidament les paraules de presentació del concert de San Felip Neri del passat dia 10 d'abril.

Resum de la Presentació del concert

El títol escollit - **"Lacrimarum musica"** - pretén ser una síntesi del programa. Tot ell gira en torn d'un fet indiscutible i indefugible com és la mort, que sempre ve acompanyada de sentiments de soledat i tristor que es tradueixen en llàgrimes de desconhort.

Abans de començar el concert voldria avisar-los d'un parell de canvis, que a darrera hora hem hagut d'introduir. Degut a la seva excessiva durada hem considerat oportú suprimir la part de Cant Gregorià. En segon lloc s'ha alterat l'ordre del programa i així l'Ave Maria de Somma passarà a tancar el concert.

I part: Composicions polifòniques

A la primera part interpretarem diverses composicions polifòniques, a veus mixtes. L'iniciam amb dues peces pròpies de Setmana Santa. La primera du per títol **"Recesit pastor noster" (**Morí el nostre pastor). El Pare Antoni Martorell, amb una música que transpira classicisme, combinat perfectament amb una harmonització moderna, ens porta a afirmar que amb la mort de Crist les potències del mal han estat sotmeses i aniquilades.

L'**Improperium** de Pere Rebassa ens du a la contemplació d'un home sol i abandonat, que ha cercat qui li donas consol i no l'ha trobat. És una composició tendra i molt sentida.

Remuntant-se a la tradició clàssica, Cèlia Viñas, amb la **Pregària d'un dia humil** fa una lloança d'aquella "aurea mediocritas" d'Horaci, mediocritat entesa en el sentit pur i genuí, com el de la persona que destil·la seny i sensatesa, que sap està al daurat punt mitjà ("in medio consistit virtus"), que també ens recorda el tòpic del "Beatus ille" present als versos de Fray Luis de León que tots recordam.

Baltasar Bibiloni aconsegueix magistralment que la música acompanyi la paraula, fent-se melodiosa o estrident, plana o enlairada si el text així ho demana. Volem agrair a l'autor B. Bibiloni la gentilesa d'haver-nos lliurat aquesta composició, que us oferim com a primícia.

Tancarem aquesta primera part amb un clàssic del segle XVI, Soto de Langa, i la seva composició titulada **Si tus penas**, clar exponent del misticisme de Santa Teresa de Jesús, autora de la lletra.

II part: Missa de Rèquiem de L. Perosi

Entram ja al bessó d'aquest concert amb la **Missa de Rèquiem** de **Lorenzo Perosi**.

Lorenzo Perosi va ser mestre de capella de la Basílica de Sant Marc de Venècia i després de la Capella Sixtina de Roma. És un dels compositors de música sacra més importants del segle XX.

A Mallorca Lorenzo Perosi és un músic molt conegut. Poques són les corals més antigues que no compten entre el seu repertori amb alguna composició d'aquest autor tan prolífic, com, per exemple, les Misses Pontificalis I i II i també la Missa de Rèquiem que avui interpretarem.

El tractament que Perosi fa del text de la litúrgia de difunts és encomiable, utilitzant els registres vocals amb una mestratge que a moments ens esgarrifa l'ànima.

La Missa de Rèquiem, a tres veus d'home i orgue, s'obri amb el **Rèquiem** i el **Kyrie** configurat el segon de manera responsorial i es condensa al final en una tesitura polifònica. Al **Gradual** retorna al texto del Rèquiem, sota un discurs fluït de la part organística. Al **Tracto** ens trobam en un disseny isorítmic, per veus sense acompanyament, mentre el forte del **Dies irae** determina una espècie de sobresalt, un brusc canvi de sentit; a aquest llarg episodi isorítmic s'alternen sessions imitatives, passatges a una sola veu, moments mol expressius i dinàmics per preparar el retorn al tema inicial. **L'Ofertori**, simple i sense cap signe d'elaboració contrapuntística, es mou dins una varietat de parts corals i solistes. Al **Sanctus** i al **Benedictus** s'accentuen belles figures organístiques mentre les veus, quasi acòrdicament canten la lletra; aquestes pàgines són tractades amb una extrema suavitat melòdica. L'**Agnus Dei** que condueix al **Lux aeterna**, on el coro, en un ritme lliure, quasi recitatiu que ens recorda el cant gregorià. El **Libera me, Domine**, que tanca la Missa és una explosió musical, on totes les veus amb l'orgue es tornen protagonistes i preparen el solo dels tenors, d'una espiritualitat i emoció incomparables. (Del CD de L. Perosi)

Final

Acabarem aquest concert amb el càntic de l'**Ave Maria** de Bonaventura Somma. És una composició totalment romàntica, on es produeix un continu diàleg entre les distintes veus i l'orgue. Vol ser un oasi de dolçor en el conjunt d'aquest concert, dedicat bàsicament a la música de difunts.

Gabriel Rosiñol Verd (10-4-2003)

Pelegrinatge a Roma

Una mica de contarella del meu darrer viatge a peu per la Via Francigena: Som un grupet d'amics (cinc o sis) que des de fa uns anys dedicam quinze dies cada any durant els mesos de març o d'abril a fer una ruta a peu. Així, ja hem fet el Camí francés de Santiago des de Roncesvalles fins a Finisterre (en tres anys); després la Ruta de la Plata, que va des de Sevilla fins a Santiago (en quatre anys). I enguany ens vàrem proposar fer un tram de l'anomenada Via Francigena, una ruta medieval que anava des de Canterbury fins a Roma. Idò enguany hem fet el darrer tros de 280 kms. des de San Gimigano, a prop de Siena, fins al Vaticà mateix. Ha estat una experiència molt interessant. No és una ruta tan ben senyalitzada com els Camins de Santiago ni existeixen publicacions-guia detallades. Però el paisatge, els pobles i ciutats que es visiten i tot el conjunt és molt interessant. Teníem les informacions que havíem aconseguit sobretot via Internet, i teníem un cotxe llogat. Ens situàvem dos dies a un hotelet i anàvem amb el transport públic, el primer dia vint o vint-i-cinc quilòmetres abans, per a començar la nostra caminada a peu. I el dia següent partíem a peu de l'hotel i vint o vint-i-cinc després tornàvem amb l'autobús al lloc de partida. I així successivament. La ruta era bàsicament el traçat de l'antiga Via Cassia, que passa per Siena, voreja el llac Bolsena i passa per Viterbo. L'arribada a Roma va ser especialment interessant, perquè a diferència de les nostres experiències anteriors, per les quals sabem que les entrades i sortides de les grans ciutats són lletges i pesades, l'entrada a Roma va ser apoteòsica, perquè entràrem per la Via Triomfale i davallàrem el monte Mario i arribàrem directament al Vaticà.

(Sebastià Salom)

⭑ ⭑ ⭑

PRENEU NOTA

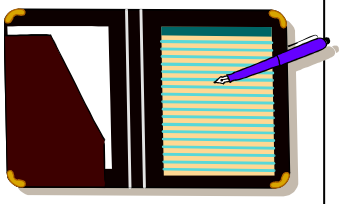

PRÒXIMA REUNIÓ

- La pròxima reunió de condeixebles serà, sí Déu ho vol, el proper DIA 23 DE JUNY (dilluns) a can J. Bauzà, Parròquia de Sant Alonso Rodríguez, a les 9 del vespre més o manco. Preneu-ne nota i veniu tots els que pugueu.

NOVES ADRECES

- Des de la darrera llista d'adreces electròniques que vos vaig donar hi ha hagut dues modificacions. Preneu nota:

Jaume Gual: jgualm@tiscali.es
Joan Parets: parroquiasineu@yahoo.es

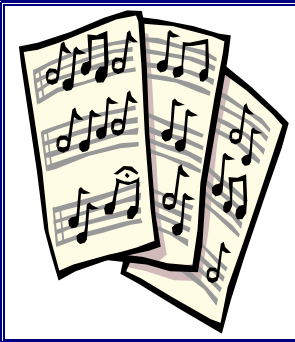

CENTRE DE RECERCA I DOCUMENTACIÓ HISTÒRICO-MUSICAL DE MALLORCA

EN JOAN PARETS

Quina feinada !

Aquest home és que no para...

Voltros vos feis idea de la dedicació i la feina que suposa localitzar i reunir més de dues mil referències de partitures musicals fetes o impreses durant prop de cinc-cents anys només a Balears, per compositors balears o amb una relació directa amb les nostres illes ?

He rebut fa poc la publicació " BALEARICA 2. Música impresa " de l'editor Miquel Font (Mallorca) de la seva Col·lecció Alicorn/13 on el nostre amic Joan Parets, juntament amb J. Bover, publiquen la bibliografia de la música impresa de compositors balears, de tema balear o editada a les Illes Balears entre els segles XVI i XX, concretament entre els anys 1506 i 1996. Més de dues mil referències ! Això se diu aviat, si un no les ha de cercar una per una...

No puc estar-me de transcriure-us el text de la contraportada del llibre perquè allà es fa una referència molt acurada del seu contingut. Diu així:

"JAUME BOVER (Les Vosges, 1945), director de I' antiga Biblioteca Española de Tanger, avui adscrita a l'lnstituto Cervantes i JOAN PARETS (Santa Maria del Camí, 1940), director i fundador del Centre de recerca i documentació històrico-musical de Mallorca presenten *Baleàrica* 2: *Música impresa. Bibliografia de la música impresa de compositors balears, de tema balear o editada a les llles Balears.* Té les mateixes característiques del primer volum *Baleàrica* (1989) editat a la mateixa col·lecció.

El primer text musicat imprès conegut és de 1506. L'obra compren fins al desembre de 1996. S'han visitat una vintena de biblioteques, arxius, i centres de Balears, Madrid, i Barcelona, de forma especial, les especialitzades en música.

Les partitures recollides permeten seguir les línies generals de la història de la música a les Balears. Es manifesten dos camps ben diferenciats de la resta de corrents temàtiques: La primera segueix el ritme marcat per l'Església Catòlica a cada moment de la seva historia. Per exemple queden ben patents els períodes del nacionalcatolicisme, el Concili Vaticà, etc. La segona és menys coneguda però prou significativa. La tasca dels folkloristes musicals fou ingent però roman un xic oblidada. Ara quan les comunitats rurals estan a punt de la seva extinció es detecta un darrer intent per recopilar i salvar els postrems testimonis del riquíssim patrimoni del folklore musical de les Illes Balears.

El lector trobarà més de 2.000 referències de partitures musicals."

Aquesta és, fins al moment, la darrera de les publicacions d'en Joan Parets que, com investigador i documentalista musical, ja comença a ser ben conegut i reconegut dins l'àmbit de les publicacions musicals d'Espanya.

Vegeu, si no, el que diu Xosé Aviñoa a la "**Revista de Musicología**" tot fent referència a la publicació de l'obra "***Compositors de les Illes Balears***" de J. Parets – P.Estelrich – B.Massot, editada a Pollença *(El Gall Editor, 2000)* :

"En Mallorca existe una curiosa pasión por la historia musical que bien pudiera servir de ejemplo en otros lugares de España, menos dotados de este interés a pesar de la frecuente riqueza de materiales y de personas. Tanto los simposios y las jornadas sobre órganos históricos, las *trobades* de documentalistas como los *encontres* de compositores, que se suceden con regularidad en diferentes lugares de la isla, son un claro documento de la seriedad y ambición con que se plantean las actividades de estudio e intercambio sobre temas musicales en dicha isla.

A ello no puede ser ajena la existencia de un tenaz grupo de investigadores que alternan sus actividades profesionales con lo que resulta una apasionante dedicación de una parte del tiempo de descanso a buscar, recuperar, ordenar y mantener toda suerte de datos relativos a la historia musical desde el más remoto pasado hasta la actualidad.

El objeto de toda esta dedicación no es otro que poner de relieve la propia historia musical y ofrecérsela a los estudiosos que en número creciente se acercan al Centre de Recerca i Documentació Històrico Musical de Mallorca situado en las dependencias parroquiales de Sineu, en donde el cura párroco, Mn. Joan Parets i Serra está siempre dispuesto a echar una mano a quienes se interesan por la historia de la música local en todas sus facetas.

Como uno ha pasado bastante por archivos y bibliotecas musicales del país, sabe apreciar en su justa medida

dicha infrecuente generosidad acompañada de una confianza sin fisuras en el buen quehacer de los musicólogos e historiadores que tienen a bien solicitar los servicios del mencionado centro.

En 1987 el equipo citado en el encabezamiento publicó ya un *Diccionari de compositors mallorquins (segles XV-XIX)* que supuso poner de relieve la rica historia musical mallorquina contenida en un listado enorme de músicos de actividades variadas, algunos de los cuales eran prácticamente desconocidos. La obra tenía algo de voluntariosa porque contenía en muchos casos un apunte sin apenas datos de nombres que habían tenido algo que ver en la historia musical local junto a otros de verdadero relieve. Además, faltaban las referencias a los músicos del siglo XX, presumiblemente de mayor importancia y número, tal como se ha podido comprobar en la obra que comentamos.

El libro ahora presentado, *Compositors de les Illes Balears*, tiene un tratamiento más elaborado y ambicioso. Ha contado con la colaboración de Jaume Bover, que había participado también en el anterior, y de Gabriel Julià i Seguí, un erudito estudioso de la cultura menorquina que dispone de una de las bibliotecas más ricas y ordenadas de España, además del equipo habitual, Parets, Estelrich y Massot, que se han dado a conocer en diversas publicaciones como colectivo, aunque no se nos escapa que el verdadero artífice de la publicación sea Joan Parets.

El volumen en cuestión recoge el material anterior, al que se han añadido datos, y el inédito y rico material correspondiente al siglo XX que incluye autores dedicados a la composición, pedagogos, directores de banda y de orquesta o cantautores como Guillem d'Efak y María del Mar Bonet; ofrece un aspecto editorial más cuidado como una tipografía más elegante y apropiada para una publicación científica, una maqueta sin innecesarios espacios en blanco, y ha suprimido las ilustraciones que en algunos casos eran un excelente complemento a la información proporcionada. El repertorio de entradas ganaría en rigor científico si cada una de las entradas contase con las siglas de su autor.

Al final de la obra se insertan algunos índices que facilitan el uso de los datos; un índice cronológico dividido por siglos, que da cuenta de la enorme cantidad de nombres del siglo XX que figuran en la obra y un índice geográfico que orienta al lector sobre la procedencia de los distintos nombres que aparecen.
(...)
Dos introducciones, *Les illes balears i la música* de Antoni Oliver i Montserrat y *Codificar vides* de Antoni Pizà dan el tono de buena acogida con que se recibe el libro. Falta, sin embargo, un comentario de los autores sobre el plan de la obra, sobre cuestiones archivísticas y bibliográficas y sobre modos de exposición de los datos y ¿por qué no? una valoración de manos de los recopiladores sobre la importancia del trabajo realizado, su utilidad y trascendencia y sobre la vida musical que de él deriva.

En conclusión, *Compositors de les Illes Balears* es un minucioso trabajo de recopilación de datos biográficos sobre los músicos de las Islas Baleares que complementa un trabajo parcial anterior y que da pistas sobre el interés de la actividad musical en esa zona geográfica y sobre la tenacidad de sus recopiladores."

(Xosé AVIÑOA, *Revista de Musicología.* Vol. XXII, nº 1-2. Sociedad Española de musicología, Madrid, 2001)

Història de la Música
Catalana, Valenciana i Balear

Semblantment a la "HISTÒRIA DE LA MÚSICA CATALANA, VALENCIANA I BALEAR" (Vol. V. "De la postguerra als nostres dies") - obra publicada per Edicions 62 - hi podreu trobar també un altre bon article on es valora la constant i encertada tasca del nostre amic Joan.
Entre altres coses, diu el següent:

La Musicologia a les illes Balears

"Les noticies sobre la tasca musicològica a les Illes Balears s'inicien, com a institució, amb la creació del Centre de Recerca i Documentació Històrico-Musical de Mallorca, fundada el 1988 a Sineu per Joan Parets i Serra, que comandava un estol d'estudiosos als quals sabé infondre l'esperit de col·laboració i la il·lusió pel treball compartit: d'entre aquests estudiosos citem especialment Bernat Julià i Jaume Rovira i Ramis. L'objectiu del Centre, que no és de titularitat pública, és l'estudi, la conservació i la difusió del patrimoni musical de les Illes."

"En una recent publicació, Antoni Pizà i Joan Parets i Serra donaven a conèixer les activitats realitzades pel Centre, i exposaven els problemes actuals i les seves possibles solucions. La tasca pionera que han dut a terme ha produït ja uns resultats ben apreciats per la comunitat investigadora nacional i internacional; caldria no només perseverar en la línia encetada, sinó aconseguir els ajuts institucionals que els permetin assolir, com ja assenyala Joan Parets, la desitjada consolidació professional i científica..."

J. Parets. Quina feinada! i Quanta dedicació! J. Sancho

(Arxiu de S. Salom)

Dels nostres arxius...

"Sa cremada de sa corbata"

(o *"Quin temps era aquell, padrina !"*)

Era el mes d'agost de 1964 a Porto Petro. Ens reunírem a la caseta d'en Joan Sunyer, on hi férem el fogaró amb les corbates, després d'haver-les duites penjades pel coll mentre preníem el bany.

És curiós pensar que quan entràrem al Seminari ens investiren la sotana amb la promesa de dur-la posada fins a la tomba. I quan sortírem del Seminari (l'any 1967), que va coincidir amb el primer permís de dur clergyman, ens la llevàrem i no l'hem duita més...

També és curiós que des que cremàrem la corbata, mai abans l'havíem duita tant com l'hem duita després, tant els qui continuen exercint de capellans com els qui feren una altra opció. **S. Salom**

Recomanacions

LLIBRES

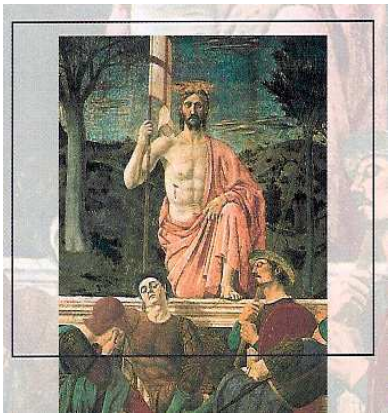

LA RESURRECCION DE JESUS

Gerd Lüdemann y Alf Özen
Ed. Trotta, S.A., 2001. (158 pags.)

Aquest llibre el vaig llegir l'any passat, però ja que estam en temps de Pasqua, pot resultar interessant per als qui cerquin una resposta a lo que vertaderament degué passar amb la resurrecció de Jesús i amb la percepció que els apòstols en tingueren. Si aquest llibre cau en mans de Ratzinguer, no m'estranyaria que cridassin els autors a l'orde.

Vet aquí alguns troços del text del llibre:

"¿Se descompuso el cadáver de Jesús en el sepulcro? ¿Fueron las apariciones del Resucitado meras visiones y alucinaciones? El libro de Gerd Lüdemann (simplificado por Alf Özen a partir de otro más amplio y detallado) responde "sí" a ambas preguntas, y lo hace tras un riguroso examen histórico de los datos disponibles, tanto dentro como fuera del Nuevo Testamento..." (Copiat del comentari de la solapa del llibre)

"Lo único que podemos calificar de histórico con seguridad es que, poco después de la muerte de Jesús, hubo en Galilea (y en Jerusalén) apariciones del resucitado. Dichas apariciones no se pueden negar. Pero ¿se reveló realmente en ellas Jesús resucitado? Si se puede demostrar esto, cabe renunciar en el futuro, con toda confianza, a la pregunta sobre el "cómo" de la resurrección. Pues entonces el constatado "qué" de la resurrección bastaría perfectamente para la consolidación de la fe cristiana." (pàg.96)

Comentari meu personal:

Evidentment la fe dels cristians es basa en el fet de la resurrecció (és a dir en el "que"), és a dir, que Jesús continua vivent i present enmig dels seus seguidors, tal com ho testimoniaren els primers deixebles. El "com" de la resurrecció, el "com" del cos ressuscitat i el "com" de la seva presència no es pot respondre des de la història ni des de la ciència, sinó que necessita el salt "al buit" de la fe, que és creure sense evidències, sinó creure des d'una convicció interior, si no irracional, sí al manco arracional.

Per a un aprofundiment de la reflexió, llegiu-vos el llibret. (**S. Salom**)

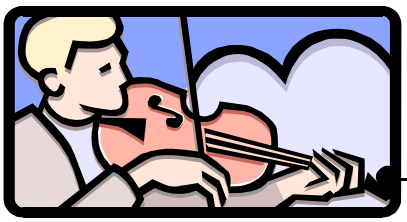

MUSICA

MISERERE

de H.M. Górecki
Elektra Entertainment / Warner Communications

Aquesta sí que és una composició trasbalsadora... A mi encara m'inquieta cada vegada que l'escolt: Més de mitja hora amb aquest sol text: "*Domine Deus noster, miserere nobis*". La vos recoman molt encara que jo mateix no acabi de trobar les paraules més adequades per a descriure-us-la. Preferesc acudir a comentaris de gent més autoritzada:

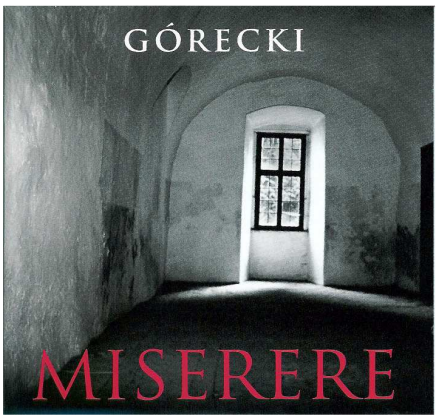

"Este álbum recoge varios trabajos de música coral del compositor polaco Henryk Górecki. El estilo se halla dentro de la Música Clásica, aunque con ciertos elementos innovadores y muy personales del artista. Las connotaciones religiosas de la música son claras, tanto por los títulos de las piezas como por su similitud estilística con la música coral litúrgica católica. Estas son las obras que integran el compact disc: "**Miserere**", que da título al mismo y que Górecki compuso en 1981 como homenaje al entonces sindicato clandestino Solidaridad, "**Amen**", "**Euntes ibant et flebant**", "**Wislo Moja, Wislo Szara**" y "**Szeroka Woda**".

Henryk Górecki nació en Polonia en 1933, e inició su carrera como compositor en los años cincuenta, revelándose de inmediato como un artista innovador dentro de la música orquestal. En 1979 tuvo que dejar su puesto de director del Conservatorio de Cracovia por presiones políticas. En 1981 compuso *Miserere*, en homenaje a los obreros del entonces clandestino sindicato Solidaridad, cuyo estreno fue prohibido por las autoridades polacas hasta 1987. Górecki empezó a ser conocido internacionalmente sobre todo con la apertura política de la Europa del Este." (V.G.)

Veieu també una part del comentari terrible que d'aquest Miserere fa el filòsof G.Albiac (que, de fet, va ser el que me va animar a cercar aquest disc que no es troba fàcilment):

"Lo sobrecogedor de esa pieza de gran música, gestada en los peores momentos del estallido final de aquel espanto al que se llamó socialismo en el Este de Europa, es la innegociable austeridad de la palabra. Lo verdaderamente grave exige de la lengua una pureza fronteriza del silencio, que es el lugar único de la angustia: Sólo dos palabras ***-Domine, Deus-;*** las voces, desnudas de todo instrumento, las van conjugando en tonos graves, que pasan del pianísimo casi inaudible al instantáneo tronar que se disuelve enseguida. Apenas en unas pocas ocasiones las puntúa el ***noster***, que es un rápido acento sobre lo insoportable del absoluto invocado.

Los tres minutos finales, en los que la súplica emerge, llegan cuando ya la desesperación se sabe incurable, cuando la piedad se sabe ausente, porque no hay absoluto en el cual quepa cesura por la cual la piedad pueda filtrarse. Y ***miserere nobis*** deja de ser un consuelo, para consumarse en uno de los pasajes más desesperados de la música de la segunda mitad del siglo veinte. Allá donde el absoluto ha sido recorrido en todos sus matices, no hay lugar a espera; no digo ya a esperanza. Dios es el silencio."
G. Albiac, *Alguien piensa*. Madrid, 2003-03-17. (J.Sancho)

INFORMATICA

SOFTWARE

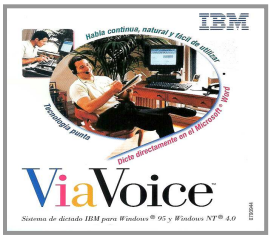

Via Voice. Sistema de dictat IBM

El Via Voice és un programa de dictat aplicable directament als processadors de textos WORD de qualsevol versió de Windows, des de la mateixa 95 fins a la més actualitzada.

Per als qui som mal destres en el maneig del teclat (jo mateix me maneig amb dos dits) aquest programa ha estat la nostra salvació. Sobretot quan se tracta d'escriure textos llargs i regulars on abans ens hi pegàvem hores. Però, fins i tot per als que escriuen amb més desimboltura, aquest programa resulta molt útil: Veig que la meva filla l'empra gairebé sempre per a passar els apunts de classe, escriure treballs, informes, etc.

El seu maneig és molt simple: Després d'unes primeres hores de fer el registre de veu seguint el mateix programa, quan ja reconeix la teva veu li pots dictar amb una parla normal tant en el to com en la rapidesa.

Per al seu bon maneig és **molt important** emprar un bon micròfon: Els que millor li van són aquells que venen conjuntament amb els auriculars perquè mantenen sempre la mateixa distància de la boca. Si vos hi acostumau vos podreu estalviar molta feina.

El seu inconvenient és que no el pots emprar quan vols escriure directament en català. Jo ho he solucionat dictant en castellà i després el fas traduir per el programa SALT que vos vaig recomanar en el butlletí anterior. Els més travats ens hem de cercar la vida...
(J. Sancho)

* * *